

ชื่อโครงการ/ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้จัดทำ/ชื่อหน่วยงาน
วัตถุประสงค์	ชื่อผู้จัดทำ/ชื่อหน่วยงาน
ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ

‘อ้อยพันธุ์สะอาด’เทคโนโลยีแก้ปัญหาโรคใบเขม่า

ดร.นฤทัย วรสถิตย์

จังหวัดต่างๆ ของกรมวิชาการเกษตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งในแปลงเกษตรกรที่เป็นเกษตรกรต้นแบบ จะทำให้มีพันธุ์อ้อยพันธุ์ดีและมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรนำไปปลูกเป็นแปลงพันธุ์ใช้เอง และติดต่อซื้อพันธุ์สะอาดจากหน่วยงานของกรม ไปใช้ใหม่ทุกๆ 3-4 ปี หากดำเนินการได้ตามนี้จะไม่เกิดการสะสมของโรคในแปลง ปัญหาการระบาดและความเสียหายจากโรคใบขาวก็จะลดลงได้

ผลการดำเนินงานในพื้นที่ 13 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปี 2555/56 จนถึงปัจจุบัน สามารถผลิตต้นกล้าอ้อยสะอาดแจกจ่ายให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ นำไปปลูกเป็นแปลงพันธุ์และแปลงเรียนรู้ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 120 ไร่ เกษตรกรนำไปปลูกเป็นแปลงพันธุ์ต้นแบบรวม 435 ไร่ และผลิตต้นอ้อยชำออกกระจาย

ให้เกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่รวม 2,600,000 ต้น ทั้งนี้พบว่าต้นอ้อยจากแปลงเรียนรู้และแปลงต้นแบบไม่เป็นโรคใบขาว ยกเว้นในบางพื้นที่ และบางแปลงที่เกษตรกรปลูกอ้อยในบริเวณที่ยังมีโรคระบาดรุนแรง อ้อยต่อจะแสดงอาการของโรคใบขาว แต่พบในปริมาณน้อยมาก (น้อยกว่า 1%) และให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงถึง 15-18 ต้น/ไร่

ตัวอย่างหนึ่งที่พิสูจน์ผลสำเร็จของโครงการ คือ การดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานี ซึ่งนายอมฤต วงษ์ศิริ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ได้ให้ข้อมูลว่าจังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่ปลูกอ้อยมากเป็นอันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในฤดูปลูกปี 2557/58 มีพื้นที่ปลูก 685,528 ไร่ แต่มีปัญหาการระบาดของโรคใบขาวเช่นเดียวกับกับแหล่งปลูกอ้อยอื่น ทำให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นทดแทน ก่อให้เกิดปัญหาต่ออุตสาหกรรมการผลิตอ้อย

และน้ำตาลทราย เนื่องจากจังหวัดอุดรธานีมีโรงงานน้ำตาลทรายขนาดใหญ่ 4 โรงงานและโรงงานน้ำตาลขนาดเล็กที่ผลิตน้ำตาลทรายแดง 1 โรงงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานีได้นำต้นอ้อยจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ พันธุ์ขอนแก่น 3 จากศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่นและศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่นมาปลูกในศูนย์ฯพื้นที่ 1 ไร่ ใช้ต้นกล้า 1,800-2,000 ต้น เมื่อเก็บเกี่ยวและนำมาตัดชำข้อแล้วนำไปให้เกษตรกรปลูกจะปลูกได้พื้นที่ 50-100 ไร่ การผลิตอ้อยพันธุ์สะอาดโดยวิธีนี้ อ้อยมีการแตกกอดีมาก ถ้าเกษตรกรดูแลรักษาดีตามคำแนะนำ เกษตรกรจะได้อ้อยพันธุ์สะอาดนำไปขยายพันธุ์ต่อได้ 10-15 ไร่ จากแปลงพันธุ์ 1 ไร่ แม้ว่าต้นทุนการผลิตของการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและผลิตพันธุ์สะอาดให้แก่เกษตรกรจะสูง เพราะมีการดูแลรักษาอย่างดี ตามหลักวิชาการเพื่อให้ได้ต้นอ้อยที่สมบูรณ์ มีอาหารสะสมในลำต้นอย่างเพียงพอ ทำให้มีจำนวนลำมาก 12,000-15,000 ลำต่อไร่ เมื่ออ้อยอายุได้ 10 เดือน ตัดท่อนพันธุ์อ้อยแล้วนำไปหั่นข้อข้อละ 1 ตา นำไปปักชำในวัสดุเพาะ เมื่ออ้อยอายุ 60 วัน สามารถนำไปปลูกเพื่อขยายพันธุ์ต่อไปได้

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานี ได้เริ่มดำเนินการโครงการนี้มาตั้งแต่ปี 2554 ในลักษณะของการทดสอบเทคโนโลยีกับเกษตรกรกลุ่มแรกที่บ้านหินขาว ต.เวียงคำ อ.กุมภวาปี อุดรธานี จำนวน 5 ราย โดยนำเกษตรกรเข้าอบรมหลักสูตรการผลิตพันธุ์อ้อยสะอาด สร้างความรู้ ความเข้าใจการดูแลรักษาตามหลักวิชาการ และมีการกำจัดต้นเป็นโรคตั้งแต่อายุ 3-4 และ 6 เดือน จนได้แปลงพันธุ์อ้อยที่สะอาดและแข็งแรงไว้สำหรับทำพันธุ์ ทั้งนี้ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบันโดยนำอ้อยชำข้อที่มาจากพันธุ์สะอาดไปให้เกษตรกรปลูกเพื่อลดการระบาดของโรคใบขาวในพื้นที่ โดยร่วมมือกับเกษตรกร ให้เกษตรกรปฏิบัติเองโดยมีนักวิชาการเป็นผู้ให้คำแนะนำ รวมแล้วมากกว่า 150 ราย เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เช่น นายสมศักดิ์ เกาพาน ได้นำอ้อยไปปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ ขยายพันธุ์ได้ 10 ไร่ และกระจายพันธุ์ให้เกษตรกรอื่นอีก 7 ไร่ มีความพอใจกับเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีความต้องการอ้อยพันธุ์สะอาดอีกมาก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานีให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรรายย่อย ซึ่งเข้าถึงเงินทุนและเทคโนโลยีได้ยากและพยายามปลูกฝังความรู้และจิตสำนึกในการตระหนักถึงภัยจากโรคใบขาวอ้อย และกระตุ้นให้เกษตรกรร่วมมือกัน จึงจะประสบความสำเร็จ ทำให้การปลูกอ้อยในพื้นที่ได้ผลผลิตดี กู้มค่าต่อการลงทุนและทำให้อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลยั่งยืนต่อไป

หากเกษตรกรประสบปัญหา หรือต้องการคำแนะนำสามารถติดต่อสอบถามได้ที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานี หรือศูนย์วิจัยฯในพื้นที่ได้